

Brusel 20. května 2021
(OR. en)

8949/21

AGRI 229
FAO 17
COAFR 131
COHAFA 50
CONUN 74
ENV 323
CLIMA 117
SUSTDEV 67
DEVGEN 99
RELEX 453
SAN 310

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Rada
Předmět:	Návrh závěrů Rady o prioritách EU pro summit OSN o potravinových systémech v roce 2021 – <i>schválení</i>

1. Generální tajemník OSN António Guterres svolal na rok 2021 „summit o potravinových systémech“, který bude součástí Desetiletí opatření OSN v zájmu dosažení cílů udržitelného rozvoje do roku 2030. Summit se má konat souběžně se 76. zasedáním Valného shromáždění OSN (14.–30. září 2021) a bude mu předcházet tří denní předsummitové zasedání, které ve dnech 26.–28. července 2021 uspořádá Itálie v sídle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) v Římě.
2. Účelem summitu o potravinových systémech je zahájit v širším kontextu Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 odvážná opatření, jejichž cílem je změnit způsob, jakým svět produkuje a konzumuje potraviny, aby byla udržitelným způsobem zajištěna trvalá kapacita pro výživu rostoucí světové populace. Summit nabyl zvláštního významu v souvislosti s krizí COVID-19, která prohlubuje stávající nerovnosti v přístupu k dostatečnému množství výživných a zdravých potravin na celém světě.

3. V průběhu summitu se setkají tvůrci politik a odborníci z vlád jednotlivých států a různých orgánů OSN s klíčovými aktéry a zainteresovanými subjekty občanské společnosti, soukromého sektoru a světa vědy a akademické obce. Kromě toho byli členové OSN vyzváni, aby zorganizovali vnitrostátní dialogy o potravinových systémech s cílem poskytnout lidem příležitost aktivně se do summitu zapojit v souladu se zásadou, že každý bude muset podniknout kroky v zájmu transformace světových potravinových systémů.
4. Ve druhé polovině roku 2020 během německého předsednictví zahájila Pracovní skupina pro koordinaci (FAO) jednání zaměřená na přípravu závěrů Rady o prioritách EU pro summit o potravinových systémech. Pracovní skupina především uznala klíčový význam summitu s ohledem na propagaci vize EU týkající se udržitelné a klimaticky neutrální budoucnosti účinně využívající zdroje, jak se uvádí v Zelené dohodě pro Evropu a v souvisejících strategiích a akčních plánech, zejména ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti.
5. Na komplexní přípravné práce provedené německým předsednictvím navázalo portugalské předsednictví, které pokračovalo v jednáních od 1. ledna 2021 a vyzvalo delegace, aby na vnitrostátní úrovni zajistily rozsáhlou vzájemnou koordinaci jednotlivých oblastí politiky.
6. Dne 5. května 2021 dosáhla Pracovní skupina pro koordinaci (FAO) dohody o konečném znění návrhu závěrů Rady ve znění uvedeném v příloze této poznámky.
7. Výbor stálých zástupců na zasedání konaném dne 19. května 2021 potvrdil dohodu dosaženou Pracovní skupinou pro koordinaci (FAO) a potvrdil návrh závěrů Rady.
8. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Rada vyzývá, aby návrh závěrů Rady uvedený v příloze této poznámky schválila na nadcházejícím zasedání ve dnech 26. a 27. května 2021 (zemědělství a rybolov).

NÁVRH
závěrů Rady o prioritách EU pro summit OSN o potravinových
systémech v roce 2021

RADA EVROPSKÉ UNIE

PŘIPOMÍNÁJÍC:

- závěry Rady ze dne 17. června 2019 o opatřeních EU k posílení multilateralismu založeného na pravidlech (dokument 10341/19);
- závěry Rady ze dne 8. července 2019 o podpoře cílů udržitelného rozvoje po celém světě (dokument 10997/19);
- závěry Rady ze dne 10. prosince 2019 o vybudování udržitelné Evropy do roku 2030 – dosavadní pokrok a další kroky (dokument 14835/19);
- závěry Rady ze dne 19. října 2020 o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ (dokument 12099/20);
- závěry Rady ze dne 23. října 2020 o biologické rozmanitosti – potřeba přijmout naléhavá opatření (dokument 12210/20);
- závěry Rady ze dne 17. prosince 2020 o zajištění oběhového a ekologického oživení (dokument 14167/20);
- závěry Rady ze dne 29. listopadu 2019 o aktualizované strategii pro biohospodářství (dokument 14594/19);
- závěry Rady ze dne 25. listopadu 2019 o čtvrté zprávě o pokroku týkající se akčního plánu v oblasti výživy (dokument 14457/19);
- závěry Rady ze dne 26. listopadu 2018 o posílení globálního zabezpečení potravin a výživy (dokument 14554/18);
- závěry Rady ze dne 18. června 2018 o střednědobých prioritách EU a jejích členských států v Organizaci OSN pro výživu a zemědělství (FAO) (dokument 10227/18);

1. ZNOVU OPAKUJE, že plně podporuje Agendu pro udržitelný rozvoj 2030, Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu (UNFCCC), Pařížskou dohodu a Úmluvu o biologické rozmanitosti, a ZNOVU POTVRZUJE svou neochvějnou podporu iniciativě „Desetiletí opatření OSN na podporu výživy“, jejímž cílem je znovu oživit dynamiku, tak aby bylo do roku 2030 dosaženo všech 17 cílů udržitelného rozvoje. Budeme nadále úzce spolupracovat s OSN na prosazování a posilování mnohostranné činnosti založené na pravidlech s cílem vymýtit chudobu, hlad a podvýživu, chránit planetu a zajistit, aby všichni lidé mohli žít v míru a prosperitě, a to na základě důsledného dodržování lidských práv a lidské důstojnosti.
2. VÍTÁ iniciativu generálního tajemníka OSN uspořádat v rámci iniciativy „Desetiletí opatření“ summit o potravinových systémech s cílem zahájit důrazná opatření v zájmu transformace způsobu produkce a spotřeby potravin ve světě, aby bylo zaručeno, že budeme mít trvale kapacitu zajistit v mezích naší planety pro všechny osoby dostatek bezpečných a cenově dostupných potravin a zdravé stravy. Pro naplnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 má zásadní význam budování udržitelných potravinových systémů a zdravých výživových vzorců.
3. OCEŇUJE, že se summit zaměřuje na lidi a na řešení. Představuje pro světové společenství jedinečnou příležitost řešit společně systémové a vzájemně propojené problémy, před nimiž současné potravinové systémy stojí. Summit je nesmírně důležitý rovněž pro to, abychom zajistili kvalitnější a ekologičtější obnovu v návaznosti na krizi COVID-19 a na její negativní socioekonomický dopad, který zvyrazňuje nerovnosti a zhoršuje nedostatek potravin a podvýživu.
4. JE PLNĚ ODHODLÁNA spolupracovat se zeměmi ze všech regionů světa a se všemi relevantními zainteresovanými subjekty na dosažení ambiciózního výsledku summitu a účinných navazujících opatření vycházejících z obecných zásad v oblasti lidských práv a z přístupu založeného na právu na potraviny. Jsme připraveni se v tomto společném úsilí angažovat na základě Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a vize udržitelné, klimaticky neutrální budoucnosti účinně využívající zdroje stanovené v Zelené dohodě pro Evropu¹ a s ní souvisejících strategiích a akčních plánech, zejména ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“² a ve strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030³, jakož i v politikách EU v oblasti lesnictví a ve společné zemědělské a rybářské politice EU.

¹ Dokumenty 15051/19 + ADD 1, [EUCO 9/19](#), [EUCO 29/19](#), [EUCO 22/20](#).

² Dokumenty 8280/20 a 12099/20.

³ Dokumenty 8219/20 a 12210/20.

5. ZNOVU OPAKUJE svůj závazek upevnit a posílit spolupráci se všemi orgány a agenturami OSN zapojenými do summitu o potravinových systémech a navazujících opatření a vybízí je, aby úzce spolupracovaly v duchu zásady jednotného postupu v rámci OSN
6. ZDŮRAŽŇUJE následující obecné zásady a klíčové priority pro summit o potravinových systémech OSN v roce 2021:

OBECNÉ ZÁSADY PRO TRANSFORMACI POTRAVINOVÝCH SYSTÉMŮ

7. Potravinové systémy mají rozhodující dopad na život, zdraví a životní podmínky lidí. Rovněž mají zásadní dopad na přírodní zdroje a ekosystémy planety. Současné potravinové systémy se často vyznačují strukturálními **nedostatky a neudržitelnými trendy**, které společně se stávajícími **nerovnostmi** v přístupu ke zdravé stravě⁴ vyžadují **urychlení koordinovaných opatření**.
8. V souladu s obecnou zásadou Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 „nikoho neopomíjet“ musí být transformace celosvětových potravinových systémů **spravedlivá a inkluzivní** a musí vycházet z **přístupu založeného na lidských právech**. Zvláštní pozornost by měla být věnována nejchudším a nejzranitelnějším osobám a právům místních komunit a původních obyvatel.
9. Větší úsilí je třeba vyvinout k řešení **základních příčin a hlavních mechanismů způsobujících nedostatky potravin a podvýživu** na celém světě, zejména chudoby, nerovnosti, změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti, nucené migrace a konfliktů. V tomto ohledu je třeba pečlivě zvážit zajištění potravin a výživy v nestabilních a humanitárních situacích, k němuž je na všech úrovních třeba přistupovat z **integrovaného humanitárního, rozvojového a mírového hlediska**. Podobně je třeba nadále usilovat o řešení cyklického dopadu nedostatku potravin a o zlepšení **humanitární potravinové pomoci** na podporu zranitelných osob a komunit v kontextech konfliktu.
10. Zásadním, i když nedoceneným způsobem přispívají k zajištění potravin a výživy na celém světě ženy. Pro **posílení postavení žen a dívek**, aby mohly při transformaci potravinových systémů hrát v plném rozsahu svoji úlohu, je stále zásadně důležité **dosažení genderové rovnosti** a odstranění socioekonomických a dalších překážek.

⁴ Zdravá strava je v dokumentu [CFS Voluntary Guidelines for Food Systems and Nutrition](#) (*Dobrovolné zásady pro potravinové systémy a výživu*) vydaného Výborem pro celosvětové zajišťování potravin (CFS) popsána jako bezpečná, rozmanitá a vyvážená strava založená na výživově bohatých potravinách.

11. Výzvy související s transformací potravinových systémů jsou úzce propojeny s **širšími problémy týkajícími se udržitelnosti, biologické rozmanitosti a klimatu**, s nimiž se svět potýká. Celosvětové úsilí by mělo mít za cíl podporovat **aktivní zapojení** a řešit problém **odpovědnosti všech subjektů ve všech fázích potravinového systému**: produkce, zpracování, skladování, distribuce, spotřeby a likvidace.
12. Přejít k dosažení udržitelných a odolných potravinových systémů musí vycházet z **holistického a systémového přístupu** a musí se opírat o **výzkum a inovace**. To vyžaduje, aby se při posuzování hospodářských, environmentálních a sociálních externalit potravin lépe využívaly a zlepšovaly **metodiky podložené vědeckými poznatky a důkazy**, a to i pokud jde o jejich skryté náklady, zejména z hlediska životního prostředí a zdraví, a aby panovala lepší shoda, pokud jde o synergie a potenciální kompenzační efekty v rámci jednotlivých rozměrů potravinových systémů a mezi nimi. Zvláštní pozornost je třeba věnovat podpoře **spolupráce v oblasti výzkumu** a zlepšování **propojení mezi vědou a politikou** s náležitým ohledem na tradiční znalosti a znalosti původního obyvatelstva.
13. Pro přetváření modelů výroby a spotřeby potravin je nesmírně důležitý rozhodný a integrovaný **přístup zahrnující více zainteresovaných subjektů**, založený na dialogu a partnerství mezi veřejnými a soukromými subjekty na všech úrovních, organizacemi občanské společnosti, znalostními institucemi a tvůrci politik. Je nezbytné zajistit, aby se **všechny zainteresované subjekty aktivně zapojily** na rovném základě, mimo jiné i za pomoci **příznivého politického prostředí** a vhodných hospodářských a finančních pobídek.
14. Pro zajištění dobře fungujících potravinových systémů a posílení regionálních a místních trhů jsou klíčové **přiměřené odpovědné investice** soukromých i veřejných subjektů na všech úrovních. V této souvislosti je třeba přijmout rozhodná opatření s cílem podpořit využívání a uplatňování **mezinárodních nástrojů na podporu odpovědných investic** se zaměřením na potravinové zabezpečení a výživu, která budou dodržovat lidská práva⁵, zajistí spravedlnost a transparentnost při správě půdy⁶ a budou v souladu s cíli v oblasti klimatu a životního prostředí.

⁵ Zejména viz příručka [CFS Principles for Responsible Investment in Agriculture and Food Systems](#) (*Pokyny CFS pro odpovědné investování do zemědělského a potravinového systému*).

⁶ Zejména viz příručka [CFS Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security](#) (*Dobrovolné pokyny CFS pro odpovědnou správu půdy, rybolovu a lesů v souvislosti se zajišťováním potravin v jednotlivých zemích*).

15. Transformace potravinových systémů by měla náležitě zohledňovat **vazbu mezi venkovem a městy**, jakož i rozmanitost území a jejich specifické přednosti a slabiny. V tomto ohledu může významně přispět **územní přístup uplatňovaný zdola nahoru**, který zohledňuje místní výzvy a využívá místních aktiv.

KLÍČOVÉ PRIORITY, KTERÉ MAJÍ BÝT NA SUMMITU O POTRAVINOVÉM SYSTÉMU PROSAZOVÁNY

16. V rámci obecných zásad v oblasti lidských práv a se zvláštním odkazem na právo na potraviny je EU⁷ odhodlána spolupracovat se svými partnery na dosažení cílů summitu o potravinových systémech na podporu dosažení cílů udržitelného rozvoje.
17. EU zdůrazňuje následující průřezové priority pro summit, které by se měly řešit komplexním a integrovaným způsobem.

Posílení udržitelnosti a odolnosti

18. Zemědělství, rybolov a akvakultura musí udržitelným způsobem zajistit potravinové zabezpečení a výživu pro rostoucí světovou populaci. To bude vyžadovat odklon od neudržitelných metod a postupů produkce a rozsáhlejší využívání **přírodě blízkých řešení a ekosystémových přístupů**, jako jsou agroekologické postupy, ekologické zemědělství a agrolesnictví, a větší schopnost integrovaného územního plánování a řízení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat **omezení degradace půdy a zlepšování jejího zdraví**. Vzhledem k rostoucímu využívání sladkovodních zdrojů v kombinaci s častějšími a intenzivnějšími suchy jsou navíc zapotřebí důrazná opatření s cílem podpořit **udržitelné a integrované řízení vodních zdrojů**, hospodárné využívání vody a předcházení znečišťování sladkovodních zdrojů a půdy.
19. Pro podporu přechodu k udržitelným a odolným potravinovým systémům mají klíčový význam důrazné **zemědělské a potravinové politiky** a účinné globální rámce na podporu udržitelného využívání přírodních zdrojů, včetně zdrojů genetických.

⁷ V celém tomto dokumentu se použitím výrazu „EU“ nepředjímá, zda pravomoc náleží EU, EU a jejím členským státům, nebo výhradně členským státům EU.

Vedle územních přístupů jsou důležitými nástroji, které lze k tomuto účelu využít, i **spravedlivé a transparentní systémy certifikace a režimy jakosti v oblasti produkce a životního prostředí**. Podobně je třeba posílit opatření na podporu **odpovědného a udržitelného používání hnojiv, pesticidů a antimikrobiálních látek**, mimo jiné i prostřednictvím cílů ohledně snižování jejich používání.

20. Pro produkci potravin v zájmu udržitelné a zdravé stravy je zásadně důležitá ochrana oceánů a sladkovodních zdrojů a ochrana mořských ekosystémů. Vzhledem k zásadnímu přínosu **rybolovu a akvakultury** je třeba vynaložit větší úsilí na rozvoj udržitelných způsobů řízení celosvětových zdrojů mořských produktů. Činnost v této oblasti se musí zaměřit na **zachování a udržitelné využívání rybích populací**, odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu na základě přístupu nulové tolerance a na boj proti nadměrnému rybolovu a předcházení negativním dopadům na životní prostředí. Summit by měl vybídnout ke **spolupráci** na konkrétních opatřeních k zajištění **účinného řízení rybolovu a udržitelného rozvoje akvakultury** a jejich hodnotových řetězců na podporu udržitelných a odolných potravinových systémů.
21. **Biologická rozmanitost a potravinové systémy** jsou silně provázány. Vážnou hrozbu pro dlouhodobou kapacitu produkce potravin a odolnost potravinových systémů představuje úbytek biologické rozmanitosti a nebezpečné nakládání s chemickými vstupy a odpady. Je naléhavě zapotřebí přistoupit k řešení přímých i nepřímých příčin **úbytku biologické rozmanitosti** v kontextu produkce a spotřeby potravin. V tomto ohledu je kriticky důležité omezit závislost na **pesticidech a nadměrném používání živin**, chránit a udržitelně využívat **agrobiodiverzitu**, mimo jiné prostřednictvím agroekologických postupů a ekologického zemědělství, a řešit základní příčiny **úbytku opylovačů**, kteří jsou pro zdravé ekosystémy a potravinové zabezpečení životně důležití. V této souvislosti EU zdůrazňuje, že je důležité dosáhnout na 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti⁸ dohody o transformativním a ambiciózním **celosvětovém rámci pro oblast biologické rozmanitosti po roce 2020**.

⁸ 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti.

22. K potravinovému zabezpečení a výživě v mnoha ohledech přispívají **lesy a agrolesnické systémy**, a to přímo i nepřímo. Je třeba vynaložit intenzivnější společné úsilí na provádění strategického plánu OSN pro lesy na období 2017–2030 s cílem zastavit **globální odlesňování a znehodnocování lesů**, včetně **nezákonné těžby dřeva**, a udržitelně obhospodařovat lesy, přičemž je třeba věnovat náležitou pozornost ochraně původních lesů a pralesů. Vzhledem k tomu, že jedním z hlavních faktorů přispívajících k celosvětovému odlesňování je rozšiřování zemědělské půdy, je velice důležité zajistit **transparentní a udržitelné dodavatelské řetězce**, mimo jiné i minimalizací rizika, že budou na trh uváděny produkty spojené s odlesňováním a znehodnocováním lesů. Za tímto účelem by měl summit posílit **dvoustrannou a mnohostrannou spolupráci** týkající se politik a opatření s cílem povzbudit země k provádění a prosazování ambiciózních, spravedlivých a na výsledcích založených politik zaměřených na boj proti odlesňování a znehodnocování lesů.
23. **Potravinové systémy** jsou silně ovlivněny **změnou klimatu** a rovněž jsou jedním z důležitých faktorů, který k ní přispívá. Odpovědné investice, inovace a digitální technologie nabízejí velký potenciál pro řešení **přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování napříč potravinovými systémy**. Summit by měl podnítit **řešení, inovace a osvědčené postupy**, které lze zavádět v rozsáhlejší míře a které mohou mít trvalý dopad na dosažení úplného vymýcení hladu a mohou v rámci všech potravinových systémů komplexně řešit problematiku cílů v oblasti klimatu a udržitelnosti. V tomto ohledu je třeba věnovat zvláštní pozornost zajištění toho, aby byly inovace dostupné a přístupné i nejchudším a nejzranitelnějším zemím a komunitám.
24. K udržitelným a odolným potravinovým systémům může významně přispět i **spravedlivý přechod k oběhovému hospodářství**. Je třeba vyvinout větší úsilí s cílem omezit využívání neobnovitelných přírodních zdrojů a posílit **odvětví využívající biologické zdroje**, mimo jiné uvolněním odpovědných investic a trhů, jakož i podporou udržitelné produkce a zpracování biomasy. Kromě toho hraje v globálních dodávkách potravin důležitou úlohu **další rozvoj potenciálu udržitelných zdrojů bílkovin**.

25. Zásadní význam pro přechod k udržitelným potravinovým systémům má výrazné **omezení stávající úrovně potravinových ztrát a plýtvání potravinami**. V zájmu dosažení celosvětového cíle snížit do roku 2030 plýtvání potravinami na maloobchodní a spotřebitelské úrovni o polovinu a omezit potravinové ztráty ve výrobních a dodavatelských řetězcích (včetně posklizňových ztrát) je třeba věnovat zvláštní pozornost prosazování meziodvětvové spolupráce a spolupráce veřejného a soukromého sektoru; podporovat vzdělávací a osvětová opatření; prosazovat obaly potravin navržené tak, aby účinně využívaly zdroje a byly založeny na oběhovém designu; bezpečně využívat vedlejší produkty a recyklovat potravinový odpad; odpovědně zlepšovat dobu použitelnosti produktů a zdokonalovat monitorování a podávání zpráv o potravinových ztrátách a plýtvání potravinami v celém potravinovém řetězci.
26. Velmi důležité je zajistit **důstojné možnosti obživy a životní úroveň** primárních producentů a všech osob, které pracují v rámci celého potravinového řetězce, mimo jiné i prostřednictvím opatření v oblasti sociální ochrany. Zvláštní pozornost by měla být věnována důležité úloze **drobných zemědělců, rodinných zemědělců a drobných producentů v odvětví rybolovu, akvakultury a lesnictví**. Aby mohli plně využít svého potenciálu k urychlení přechodu k udržitelným potravinovým systémům, je nezbytné jim umožnit lepší přístup na trhy, k výrobním prostředkům a vstupům, finančním prostředkům a pojištění; nabídnout jim lepší správu půdy, vody a rybolovných oblastí, spravedlivé pracovní podmínky a důstojná hygienická zařízení; zlepšit jejich přístup k výzkumu, poznatkům, technologiím a inovacím; a uznat úlohu místních a krátkých dodavatelských řetězců.
27. Inkluzivní proces transformace vyžaduje řádné uznání klíčové úlohy, kterou v **rámci potravinových systémů hrají domorodí obyvatelé a místní komunity**, a to posílením jejich postavení a ochranou jejich práv. Rovněž je nezbytné zlepšit vyhlídky a životní úroveň **žen a mladých lidí** ve venkovských oblastech. Za tím účelem by měl summit zdůraznit potřebu dlouhodobých a urychlených opatření.
28. Je třeba pokračovat v úsilí o řešení nedostatku potravin a podvýživy v mimořádných a vleklých krizových situacích. V tomto ohledu představuje klíčový prvek potravinové odolnosti **humanitární potravinová pomoc**, jelikož chrání životy a možnosti obživy a umožňuje rychlejší oživení.

Je třeba učinit více, pokud jde o podporu **účinnějších mechanismů potravinové pomoci**, včetně anticipačních opatření, převodů hotovosti a pořizování potravin přímo na místě, což může rovněž pomoci snížit dopad humanitárních intervencí na životní prostředí a podpořit místní potravinové systémy.

Prosazování zdravé stravy prostřednictvím udržitelných potravinových systémů

29. Je nezbytné, aby se současné **vzorce spotřeby potravin** staly udržitelnějšími. V tomto ohledu hrají zásadní úlohu spotřebitelé. Nedílnou součástí celosvětového úsilí o transformaci potravinových systémů by měla být podpora a prosazování udržitelných, bezpečných, zdravých a rozmanitých stravovacích návyků, včetně potravin rostlinného původu, prostřednictvím **lepšího potravinového prostředí, vzdělávání, zvyšování informovanosti a přístupu k informacím**. V tomto ohledu je nutno věnovat zvláštní pozornost podpoře jasné komunikace se spotřebiteli, zejména prostřednictvím transparentních **systémů označování** a vzdělávání v oblasti výživy.
30. Spolu s pokračujícím společným úsilím o vymýcení hladu a boj proti nedostatku potravin je třeba věnovat pozornost zejména řešení narůstajícího problému **podvýživy** ve všech jejích formách, včetně souběžné existence podvýživy s **nadváhou, obezitou** a dalšími nepřenositelnými **nemocemi souvisejícími se stravou**. Zvláštní pozornost by měla být věnována stravě, kterou **děti a dospívající** potřebují k tomu, aby mohly růst a plně rozvíjet svůj potenciál, a to i prostřednictvím školních programů v oblasti výživy. Zásadní význam mají mezinárodní pokyny ohledně politik na podporu zdravé stravy, a to zejména pro nejchudší a starší osoby a pro ženy a děti žijící v nestabilních situacích. EU podporuje rozšířené využívání ukazatelů týkajících se minimální rozmanitosti stravy ke sledování spotřeby různých druhů stravy v jednotlivých skupinách obyvatelstva.
31. Odpovědné **marketingové praktiky** a cílené **cenové politiky** mohou hrát důležitou úlohu tím, že budou lidem pomáhat, aby se při výběru potravin správně rozhodovali, a zároveň budou přispívat k **větší transparentnosti trhu** a spravedlivějším kompenzacím pro producenty. Zvláštní pozornost je rovněž třeba věnovat podpoře toho, aby byly v rozsáhlejší míře využívány **udržitelné politiky v oblasti zadávání veřejných a soukromých zakázek** a aby byly do těchto politik začleňovány dobrovolné normy v oblasti udržitelnosti.

32. Summit by měl vybědnout k účinným opatřením ke zvýšení **přístupnosti a cenové dostupnosti zdravé stravy prostřednictvím udržitelných potravinových systémů**, a to i pro zranitelné skupiny.

Posílení bezpečnosti potravin a veřejného zdraví

33. Je nanejvýš důležité zajistit bezpečnost potravin poskytovaných spotřebitelům. K tomu je zapotřebí schopnost dostatečně **sledovat potraviny v rámci celého potravinového řetězce a minimalizovat rizika**, a to i ve fázi zpracování potravin a maloobchodního prodeje, a účinně **bojovat proti podvodům v potravinářství**. V tomto ohledu EU znovu potvrzuje, že plně podporuje důležitou práci **mezinárodních normalizačních organizací**, zejména Komise pro Codex Alimentarius, Komise pro fytosanitární opatření v rámci Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin (IPPC) a Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE). Při vypracovávání mezinárodních norem podložených vědeckými poznatky a důkazy by tyto organizace měly náležitě zohledňovat udržitelnost potravinových systémů.
34. Ústředním požadavkem pro úspěšnou transformaci potravinových systémů je plné uplatňování **přístupu „jedno zdraví“**, neboť zdraví lidí, zvířat, rostlin a jejich společného prostředí spolu neoddělitelně souvisí. V tomto ohledu by měla být **trojstranná spolupráce** mezi Světovou zdravotnickou organizací (WHO), Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) a Organizací OSN pro výživu a zemědělství (FAO) dále posílena a **rozšířena** tak, aby za stejných podmínek zahrnovala **Program OSN pro životní prostředí (UNEP)**. V této souvislosti EU vítá nově vytvořenou **skupinu odborníků na vysoké úrovni pro přístup „jedno zdraví“**, která zahrnuje FAO, OIE, WHO a UNEP.
35. Zásadní hrozbu pro zdraví lidí a zvířat a pro produkci bezpečných a udržitelných potravin představuje **antimikrobiální rezistence (AMR)**. EU bude i nadále důrazně prosazovat **odpovědné, uvážlivé a udržitelné používání antimikrobiálních látek** a znovu vyzývá k tomu, aby bylo postupně ukončeno jejich používání jakožto růstových stimulátorů. Na summitu by mělo být zdůrazněno, že je naléhavě zapotřebí zvýšit celosvětové úsilí o provádění **globálního akčního plánu proti antimikrobiální rezistenci z roku 2015** prostřednictvím přístupu „jedno zdraví“.

36. Klíčový význam mají prevence **zoonóz** a připravenost na ně. EU zdůrazňuje, že je nutno posílit mechanismy kontroly a reakce a vypracovat a lépe uplatňovat mezinárodní pokyny týkající se přísnějších bezpečnostních a hygienických opatření, a to zejména v kontextu Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE). V tomto ohledu je třeba plně zohledňovat rizika **vzniku a přenosu nových zoonóz** spojených s živočišnou výrobou, jakož i negativního vlivu lidské činnosti na ekosystémy a druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Ke zmírnění těchto rizik je třeba vyvinout větší úsilí, mimo jiné prostřednictvím posílených opatření pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy.

Přispívání k udržitelnosti a odolnosti potravinových systémů prostřednictvím obchodu

37. Důležitou úlohu při zajišťování přístupu všech osob k dostatku bezpečné a zdravé stravy hraje otevřený, transparentní a na pravidlech založený mezinárodní obchod, který je v souladu s pravidly Světové obchodní organizace (WTO) a sanitárními a fytosanitárními normami. **Důležitým nástrojem** pro dosažení ambiciózních **cílů v oblasti udržitelnosti ve vztahu k potravinovým systémům mohou být mnohostranné a dvoustranné obchodní dohody**, a to zejména v klíčových oblastech, jako je účinné provádění Pařížské dohody a Úmluvy o biologické rozmanitosti; udržitelné hospodaření s vodou, půdou a lesy; boj proti odlesňování a nezákonně vytěženému dřevu; boj proti dalšímu šíření antimikrobiální rezistence a předcházení jejímu šíření; podpora udržitelného a obezřetného používání pesticidů; zlepšení životních podmínek zvířat; a ochrana důstojných pracovních podmínek. EU bude i nadále spolupracovat se svými obchodními partnery, zejména rozvojovými zeměmi, a bude je podporovat s cílem podpořit přechod k udržitelným potravinovým systémům. EU rovněž znovu opakuje, že podporuje úsilí o **reformu WTO** s cílem posílit přínos WTO pro udržitelný rozvoj.
38. Vedle mezinárodního obchodu by měl být náležitě uznán přínos, který by pro udržitelné a odolné potravinové systémy mohl mít **regionální a místní obchod**, a to i prostřednictvím **krátkých dodavatelských řetězců**. Pro zajištění komplementarity mezi místními, regionálními a globálními potravinovými systémy je nezbytně důležité budovat a posilovat **regionální a místní trhy** a zlepšovat **přístup k nim**, a posilovat tak udržitelnost i odolnost potravinových systémů.

Nová finanční řešení a obchodní modely

39. K podpoře udržitelných potravinových systémů jsou zapotřebí nová **finanční řešení a obchodní modely** pro zainteresované subjekty, včetně případné podpory prostřednictvím kombinovaného financování, mechanismů sdílení rizik a systémů pojištění. Ty by měly zejména podporovat **přístup k financování pro udržitelné a odpovědné investice do potravinových systémů** s důrazem na drobné a rodinné zemědělce a malé a střední podniky. V tomto ohledu mají klíčový význam **mechanismy a záruky odpovědnosti** s cílem zamezit potenciálním střetům zájmů.
40. Postupně by měly být zrušeny pobídky, které jsou škodlivé pro životní prostředí, biologickou rozmanitost a klima. V tomto ohledu EU vítá přijetí **systému environmentálních hospodářských účtů vypracovaného OSN** a vyzývá k další práci s cílem prosazovat využívání **účetnictví přírodního kapitálu** subjekty s rozhodovací pravomocí v rámci celého potravinového systému.

Zlepšení vědeckých poznatků a zajištění silného propojení vědy a politiky

41. Aby bylo možné lépe porozumět výzvám a příležitostem spojeným s transformací potravinových systémů a stanovit priority pro činnost, měla by být na celosvětové, regionální a vnitrostátní úrovni provedena další **hodnocení potravinových systémů založená na vědeckých poznatcích a na důkazech**.
42. Podobně i vlády, soukromý sektor, výzkumné instituce, organizace občanské společnosti a spotřebitelé potřebují přístup k **nejlepším technickým a socioekonomickým poznatkům**, aby mohly činit informovaná rozhodnutí o budoucnosti potravinových systémů, přičemž je třeba náležitě uznat tradiční znalosti a znalosti původních obyvatel. EU je v tomto ohledu odhodlána zintenzivnit **předávání znalostí a přenos inovací a technologií**.
43. Summit by měl přispět k **posílení správy potravinových systémů na různých úrovních**, mimo jiné prostřednictvím mnohostranných a mezivládních mechanismů, a zajistit **silné propojení mezi vědou a politikou** s cílem umožnit plně informovaná politická rozhodnutí.

44. V tomto ohledu EU uznává ústřední úlohu **Výboru pro celosvětové zajišťování potravin (CFC)** a jeho **skupiny odborníků na vysoké úrovni pro zajišťování potravin a výživu (HLPE)**. Na summitu by měly být země a všechny zainteresované subjekty vyzvány, aby posílily využívání a provádění nástrojů politiky CFS. V tomto ohledu EU zdůrazňuje zejména význam **nedávno přijatých dobrovolných pokynů CFS týkajících se potravinových systémů a výživy** a vyzývá k jejich širokému uplatňování.

ČINNOST NAVAZUJÍCÍ NA SUMMIT

45. EU je odhodlána dosáhnout **ambiciózního výsledku** summitu o potravinových systémech, který **urychlí transformaci potravinových systémů**, při uplatnění přístupu založeného na právu na potraviny a prostřednictvím společné vize zohledněné v **jasně formulované a realizovatelné agendě**, která bude v souladu s ujednáními pro monitorování cílů udržitelného rozvoje a podávání souvisejících zpráv.
46. Pro efektivní činnost navazující na summit bude zapotřebí **intenzivní spolupráce v rámci OSN a posílení probíhajících iniciativ OSN** za účelem plnění cílů udržitelného rozvoje, přičemž je třeba zamezit zdvojování nebo překrývání jednotlivých oblastí činnosti. EU zdůrazňuje, že je důležité co nejlépe využívat **stávajících mezivládních a institucionálních mechanismů** s cílem zajistit, aby výsledky summitu stimulovaly nová opatření a pokrok, jakož i měřit a analyzovat dopad summitu v širším kontextu Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. Za tímto účelem je nezbytná **úzká spolupráce a koordinace mezi relevantními agenturami a fóry OSN**, zejména Organizací pro výživu a zemědělství (FAO), Mezinárodním fondem pro zemědělský rozvoj (IFAD), Světovým potravinovým programem (WFP), Výborem pro celosvětové zajišťování potravin (CFS), Světovou zdravotnickou organizací (WHO), Programem OSN pro životní prostředí (UNEP), Úmluvou OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD), Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE), Komisí pro Codex Alimentarius a Mezinárodní úmluvou o ochraně rostlin (IPPC).

47. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zajištění toho, aby **výsledky summitu** byly řádně zohledněny v rámci **mnohostranných iniciativ a připravovaných akcí**, jako je summit o výživě pro růst (Tokio, prosinec 2021), světová konference o akvakultuře (Šanghaj, září 2021), 26. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o změně klimatu (Glasgow, listopad 2021), 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti (Kunming, říjen 2021), 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci (září 2021), konference OSN o oceánech (Lisabon 2022), konference Stockholm+50 (Stockholm, 2022) a konferenci OSN o vodě konající se v roce 2023 (New York, 22. až 24. března 2023).

Opatření a iniciativy na úrovni EU

48. EU hodlá jít příkladem tím, že společně se svými partnery a všemi relevantními zainteresovanými subjekty dosáhne pokroku v procesu transformace v období po summitu, a je připravena za tímto účelem podporovat příslušné **aliance a partnerství**.
49. V rámci svých širších politických opatření v zájmu dosažení cílů v oblasti potravinového zabezpečení a výživy a na plnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 v EU i mimo ni usiluje EU ve vztazích se svými obchodními partnery o to, aby bylo více pozornosti zaměřeno na udržitelné potravinové systémy s cílem společně dosáhnout úspěšné transformace na celosvětové úrovni. V souladu s tím má EU v úmyslu zahrnout **do obchodních dohod EU**, které jsou v současné době projednávány, **zvláštní kapitolu o udržitelnosti potravinových systémů** a posílit spolupráci v této oblasti se zeměmi, které již s EU obchodní dohody uzavřely.
50. EU je rovněž odhodlána pokračovat ve svém stávajícím úsilí o vytvoření **udržitelného a odolného potravinového systému EU** a je připravena znalosti, odborné poznatky a zkušenosti, jimiž disponuje, sdílet se svými partnery. **K hlavním krátkodobým a střednědobým opatřením a iniciativám**, jež EU hodlá za tímto účelem realizovat, a to zejména v souvislosti se **Zelenou dohodou pro Evropu** a se strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“, patří:
- vytvoření legislativního rámce EU pro udržitelné potravinové systémy;
 - vypracování kodexu chování pro odpovědnou podnikatelskou a obchodní praxi ve spolupráci se všemi relevantními zainteresovanými subjekty;

- vypracování závazných cílů pro omezení plýtvání potravinami na základě nové metodiky pro měření potravinového odpadu;
- vypracování „pokynů pro udržitelnou akvakulturu“ s cílem zajistit udržitelnou produkci potravin z udržitelně řízené akvakultury;
- příprava právních předpisů s cílem zabránit nebo minimalizovat uvádění produktů spojených s odlesňováním nebo znehodnocováním lesů na trh EU, jakož i další iniciativy s cílem zastavit odlesňování a podporovat udržitelné obhospodařování lesů;
- vypracování opatření ke zvýšení rozlohy ekologicky obhospodařované zemědělské půdy v EU, zvýšení podílu ekologické akvakultury a zvýšení spotřeby ekologických produktů;
- vypracování opatření k dosažení kvantitativních cílů v oblasti omezování používání pesticidů a antimikrobiálních látek a v oblasti úbytku živin;
- zahájení iniciativ v rámci programu Horizont Evropa s cílem podpořit ambiciózní mezinárodní a interdisciplinární výzkumné a inovační projekty zaměřené na udržitelné potravinové systémy (mimo jiné prostřednictvím partnerství nazvaného „Bezpečné a udržitelné potravinové systémy pro lidi, planetu a klima“);
- příprava „iniciativy EU v oblasti zemědělských postupů podporujících ukládání uhlíku“ zaměřené na certifikaci pohlcování uhlíku na základě důkladného a transparentního monitorování a ověřování;
- vypracování návrhu, jehož cílem bude zajistit harmonizovaný a vědecky podložený systém výživového označování na přední straně obalu a rámec pro označování udržitelně vyrobených produktů;
- zahájení iniciativ s cílem podpořit změnu složení zpracovaných potravin, včetně případného stanovení maximálních limitů pro určité živiny, a omezit propagaci potravin s vysokým obsahem soli, cukru nebo některých tuků;
- přezkum programu EU na propagaci zemědělských a potravinářských produktů a školního projektu EU, jakož i podpory EU pro zadávání zakázek v oblasti potravin s cílem zvýšit produkci a dostupnost zdravé a udržitelné stravy a přechod na ni;

- zlepšení připravenosti na potravinové krize, posílení anticipačních opatření při řešení potravinových krizí a další rozšíření fungování globální sítě pro boj proti potravinovým krizím při zohlednění linie humanitární pomoc, rozvoj a mír.
-